

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 6, 2016 [Назад](#) [Головна](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК: 330.101

В. П. Решетило,
д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної теорії,
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків
І. А. Островський,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної теорії,
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

ЕКОНОМІЧНА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І СУПЕРЕЧНОСТІ СТРУКТУРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

V. Reshetilo,
Doctor of Economics, Professor, Head of Department of Economic Theory,
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv
I. Ostrovskiy,
Candidate of Economics, Associate Professor, Associate Professor of Department of Economic Theory,
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv

THE ECONOMIC GLOBALIZATION AND THE CONTRADICTIONS OF THE STATE STRUCTURAL POLICY

Розглянуто особливості та суперечності сучасної економічної глобалізації. Підкреслено головні конкурентні переваги України. Вони сконцентровані в агропромисловій, транспортній і освітній сферах. Проаналізовано основні дисбаланси структури економіки України. Досліджено особливості фрагментації технологічного простору, надлишкову соціальну диференціацію, неадекватну просторову диференціацію і наявність інституціональних розривів. Розглянуто особливості та рівні структурної модернізації. Ключовою особливістю довгострокової економічної політики є її структурний характер. Підкреслено важливість розрізнення стратегії розвитку, програми дій і макроекономічного прогнозування. Визначено основні шляхи формування нової інноваційно орієнтованої національної моделі економіки України. Будь-яка економічна модель розвитку України в умовах глобалізації також повинна містити рішення по її інтеграції в міжнародні ринки і світові цивілізаційні процеси.

The peculiarities and contradictions of contemporary economic globalization considered. The main competitive advantages of Ukraine highlighted. They are concentrated in agriculture, transport and education sectors. The basic imbalances of economic structure Ukraine analyzed. The features of the process of fragmentation of technological space, excessive social differentiation, inadequate of spatial differentiation and availability of institutional discontinuity researched. The features and levels of structural modernization considered. The structural feature is a key long-term economic policy. The importance of differentiation of development strategy, action programs and macroeconomic forecasting highlighted. The main ways of forming a new national model of innovation-oriented economy of Ukraine identified. Any economic model of development Ukraine in the context of globalization must also include a decision on its integration into international markets and world civilization processes.

Ключові слова: економічна глобалізація, конкурентні переваги, структурна модернізація, структурна політика, нова інноваційна модель.

Keywords: economic globalization, competitive advantages, structural modernization, structural policy, new innovative model.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Характер взаємозв'язків України з світом, що інтенсивно глобалізується, є одним з найважливіх питань нинішнього етапу її розвитку. За роки незалежності суспільство так і не отримало відповіді на питання: яке місце займатиме Україна у стрімко мінливому світі? Хочемо ми того чи ні, але глобальні виклики «формують» внутрішній простір України, обумовлюють її внутрішню і зовнішню політику, породжують проблеми та суперечності, які мають не лише ендегенне, а і екзогенне походження. Глобалізація означає перехід системи національного господарства в інтегроване світове господарство. Глобалізація призводить не просто до встановлення і розвитку відносин між економічними, соціальними та іншими суб'єктами різних країн, а й до різкого збільшення значущості цих відносин. Водночас вплив глобалізаційних процесів обумовлює необхідність нових теоретичних підходів для обґрунтування структурних зрушень в українській економіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Причини, особливості та суперечливі наслідки економічної глобалізації на розвиток економіки нашої держави розглянуті в працях В. Гейця, А. Гриценка, Д. Лук'яненка, А. Поручника, В. Колесова, А. Філіпенка [1-4] та багатьох інших вітчизняних науковців. Болочі структурні зрушення і відповідна реакція державних органів, що супроводжують сучасні глобалізаційні процеси, проаналізовані Б. Данилишиним, О. Бавиком, М. Петренко, С. Радзівською [5-7] та іншими дослідниками. Але потребує окремого дослідження специфіка структурної модернізації української економіки на підставі загальносвітових змін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є поглиблення теоретичних засад аналізу структурної модернізації за умов сучасної економічної глобалізації, зокрема визначення основних підходів до розробки нової інноваційно орієнтованої національної моделі економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Взаємозалежність, взаємопов'язаність, взаємозумовленість міжнародних економічних зв'язків набувають стійкого характеру. У результаті принципово змінилося співвідношення ендегенних і екзогенних факторів розвитку окремо взятих країн, включаючи і Україну.

На сучасному етапі розвитку України постановка питання про наслідки процесів економічної глобалізації для окремих країн і груп країн світового співтовариства є виправданою. З одного боку, теорія міжнародної економіки однозначно свідчить про те, що відкриття ринків для іноземної конкуренції, інтенсифікація міжнародної торгівлі, міждержавного переміщення фінансових ресурсів та інвестицій створюють можливості для більш ефективного використання світових виробничих факторів, збільшення світового виробництва. Отже, глобалізація пов'язана з потенційним виразем країн, що беруть участь у даному процесі. У той же час інтенсифікація конкуренції на глобальних товарних і фінансових ринках, особливо в умовах поєднання глобалізації з масштабною лібералізацією господарського життя, що стало основним змістом неоліберальної моделі глобалізації, означає неминучі ризики як для окремих компаній, що поступаються в конкурентній боротьбі більш сильним, так і для окремих країн. Причому для розвинених країн потенційні вигоди глобалізації досить вагомі (саме тут розташовані штаб-квартири найсильніших компаній - гравців на світових ринках, а також головний науково-технічний і технологічний потенціал планети, основні фінансові ресурси), а ризики у вигляді скорочення окремих виробництв, перерозподілу доходів і можливого зростання соціальної нерівності можуть бути частково компенсовані соціальною політикою держави.

Для країн, що розвиваються і країн з перехідною економікою, в тому числі і для України, ситуація виглядає по-іншому. Вигоди глобалізації внаслідок більш слабких конкурентних позицій цих країн на світових ринках не завжди очевидні, в той час як потенціал нейтралізації ризиків внаслідок недостатнього рівня розвитку істотно більш обмежений, ніж у розвинених держав. ТНК розвинутих країн, які розгорнули економічну активність у периферійних економіках, найчастіше нехтують національними інтересами країн-реципієнтів. Транснаціональні корпорації використовують як внутрішні ресурси цих країн, так і міжнародні (інформацію, менеджмент, кредитні кошти, транспорт та ін.) фактори виробництва. ТНК створюють потужну конкуренцію місцевим компаніям і тіснять їх на внутрішньому ринку. Часто в приймаючих країнах вони домагаються преференційного, у порівнянні з національними підприємствами, режиму господарської діяльності у вигляді зниження податків, плати за використання місцевої інфраструктури та інших пільг. У гонитві за прибутком вони можуть деформувати внутрішні виробничі зв'язки і структуру національного господарства, провокувати соціально-економічні конфлікти і загострювати політичну ситуацію в країні.

Найбільше від глобалізації втрачають середні та малі національні підприємства, що знаходяться в одному ринковому сегменті з великими закордонними по відношенню до даної країні ТНК. Їм важко витримати конкуренцію з гігантами, і в той же час у них, як правило, немає лобістських можливостей для отримання більш пільгового податкового режиму.

Зважаючи на такі світові тенденції, для України немає іншого шляху, крім орієнтації реформ на побудову моделі нової економіки в її сучасному загальнонауковому розумінні. Але завдання має бути ще ширшим - українська модель повинна відображати національні особливості в етнічному, історичному, ресурсному і геополітичному сенсі. Саме на такій методологічній базі можна визначити шляхи, здатні реально забезпечити входження України в коло країн-лідерів, про що безспідставно мріють і політики, і пересічні громадяни.

Сьогодні майже аксіомою стало те, що головні конкурентні переваги України сконцентровані в основному в агропромисловій, транспортній і освітній сферах. Проте, як свідчить практика, самого факту визнання цього вже недостатньо. Завдання полягає в тому, щоб зорієнтувати реформи і ресурсний потенціал на використання цих конкурентних переваг. У той же час на їх основі завдання-мінімум – розробити механізм прориву в лідери світової економіки у зазначених напрямках. Ретроспективний погляд на зроблене і не зроблене за роки незалежності України дає достатньо підстав стверджувати, що економіка країни знаходиться на початковому етапі створення власної моделі "ривка навздогін".

Безумовно, для цього слід враховувати не тільки досягнення традиційних лідерів світової економіки, а й корисний досвід перетворень в нових індустріальних країнах. Досить повчальним є те, що їх реформатори починали з відкритого визнання відсталості і рішучої відмови від попередніх моделей, що виявилися нездатними забезпечити розвиток в нових умовах. Претензіям на статус "великої держави" і амбіціям окремих верств населення протиставлялася гостра критика всього того, з чим потрібно було розпрощатися.

Економічна політика в сучасній Україні також формується під впливом структури народного господарства, що склалася. Насамперед, українська економіка характеризується достатньо високим ступенем неоднорідності. Розриви в рівні конкурентоспроможності, рентабельності, оплати праці визначаються перехідним характером поточної моделі економічного розвитку. Серед найбільш важливих деформацій сучасної української економіки, можна виділити наступні.

1. *Фрагментація технологічного простору*, пов'язана з розривами в структурі ключових виробничих комплексів, насамперед, у проведенні інвестиційної продукції, озброєнь, високотехнологічної продукції. Надмірна технологічна неоднорідність приводить до дисбалансів в ефективності, які, у свою чергу, приводять до обмежень у доступі до ресурсів і створюють бар'єри виходу на ринок для тих виробництв, які не мають досить високі характеристики рентабельності. У результаті все більша частка попиту задовольняється за рахунок імпорту.

2. *Надлишкова соціальна диференціація* є одним з яскравих проявів загальних структурних диспропорцій в економіці. Проблема полягає не в самій диференціації за рівнем заробітних плат, а в *низькому базовому рівні заробітної плати*. «Вимивання» найбільш кваліфікованих співробітників з видів діяльності з відстаючим рівнем оплати праці є суттєвим обмеженням. Воно ж заважає збільшенню залучення в трудову діяльність тієї частини працездатного населення, яка зайнята в тіньовому бізнесі. Кількісні оцінки зростання продуктивності праці, доходів і цін можливі тільки на основі використання відповідного інструментарію, структурний компонент якого дозволяє оцінювати різні ефекти на рівні окремих секторів і економіки в цілому.

3. Збільшення доходів населення дозволяє вирішувати завдання по подоланню *неадекватної* просторової диференціації економіки. Ліквідація міжрегіональних відмінностей вимагає аналізу міжрегіональних зв'язків, вибудовування стратегії розвитку окремих регіонів. Це завдання не може бути вирішено без використання інструментарію, що дозволяє зв'язати параметри розвитку окремих регіонів і всієї країни в цілому.

4. Не менш значимим обмеженням розвитку структурного характеру є той факт, що держава розпорщує ресурси на розв'язок ряду побічних завдань, прямо не пов'язаних з її функціями.

Стислий аналіз обмежень розвитку, що існують у сучасній дійсності, дозволяє говорити про те, що з урахуванням їх масштабу подальший розвиток економіки можливий тільки при проведенні цілеспрямованої політики, пов'язаної з усуненням найважливіших міжгалузевих і міжрегіональних диспропорцій. Мова йде про те, що комплексна структурна економічна політика повинна бути одним з невід'ємних елементів стратегії економічного розвитку країни.

Складність визначення напрямків структурної економічної політики пов'язана з тим, що потрібен аналіз і обґрунтування заходів, спрямованих на розвиток різних за своїм характером видів економічної діяльності. Тому виникає необхідність у розвитку системи аналізу й прогнозування структурних пропорцій в економіці.

Динаміка структури економіки виражається через ряд категорій: структурні зрушення, структурні зміни, структурна криза, структурна перебудова, структурна модернізація. Базовим поняттям по відношенню до інших категорій є «структурні зміни». Універсальною ознакою всіх змін є структурні зрушення, яким передують поступові кількісні нагромадження структурних змін. Ключове поняття «структурні зрушення» в нових умовах господарювання, як якісних і кількісних змін пропорцій між секторами економіки в просторово-часовому вимірі, що відбулися під впливом ендогенних та екзогенних факторів та приводять до мультиплікативного ефекту через взаємозалежність елементів економічної структури. Між цими елементами виникають суперечності, здатні призвести до структурної кризи, яка являє собою кризу застарілої економічної моделі та охоплює всю економічну систему. Вихід із структурної кризи відбувається в процесі докорінних структурних змін – структурної модернізації, яка є одночасним сполученням трансформації і розвитку [6].

Структурна модернізація повинна охоплювати основні рівні економіки, від нанок до мегарівня. Розглянемо рівневі аспекти модернізації та пов'язані з ними ризики, концентруючи увагу на меті й ризиках відповідного аспекту модернізації.

Таблиця 1. Структурні рівні модернізації: мета та ризики

Рівень модернізації	Мета	Ризики
Наномодернізація	Зміна відношення індивіда до суспільства, покликання, обов'язків	Активний опір громадян, соціальні хвилювання й витрати на їхнє подолання
Мікромодернізація	Реформа усередині та міжфірмових відносин, корпоративного керування, відносин «підприємство – суспільство»	Зниження функціональної активності підприємств наслідками, що й випливають звідси: зниженням доходів бюджету, падіння ролі держави як антикризового лідера
Мезомодернізація	Дефрагментація економічного простору, активізація й вирівнювання регіонального розвитку, забезпечення	Порушення ієрархії влади

	галузевої консолідації, удосконалення інституціональних систем.	
Макромодернізація	Утворення повномасштабної багатокладної економіки із прискореним розвитком вищих технологічних укладів, підвищення прозорості й однорідності економічного простору	Захоплення імітаційною стороною модернізації
Мегадернізація	Визначення й реалізація місії України у світовому співтоваристві	Небезпека ізоляціонізму

Стратегія довгострокового розвитку, що лежить в основі заходів економічної політики, формулює ключові завдання розвитку країни на довгострокову перспективу. При цьому важливо розрізнити стратегію розвитку, програму дій і макроекономічний прогноз. Ключовою особливістю довгострокової економічної політики є її структурний характер. Як правило, цілі розвитку економіки будь-якої країни пов'язані із змінами в структурі виробництва, доходів, споживання. Наприклад стратегічні документи розвинених країн (США, країн ЄС, Японії) припускають досить істотні зміни в структурі споживання енергії, що спричиняє значне інвестування коштів в енергозберігаючі технології, дослідження альтернативних джерел енергії, проведення моторних палив на основі сільськогосподарської сировини і т.д. Розвиток композитних матеріалів веде до зміни вимог до хімічної продукції й металургії і т.д. У підсумку, технічний прогрес, підвищення ефективності виробництва безпосередньо пов'язані із зміною структури витрат, а, отже, і із загальною зміною галузевої структури економіки.

Вимоги до перспективної структури економіки повинні бути тем «каркасом», на який може опиратися всі цілопланові заходи в межах вироблення заходів довгострокової економічної політики. Структура економіки формує вимоги до кількісних і якісних характеристик трудових ресурсів, витрат енергії і т.д. Наприклад, в умовах твердих демографічних обмежень, очевидно, стає неможливим розвиток трудомістких секторів промисловості, або різко зростають вимоги до зростання продуктивності праці й інвестицій в основний капітал. Обмеженість внутрішнього ринку збуту вимагає розбудовувати виробництва, що володіють експортним потенціалом і т.д.

Зростання або зменшення ролі держави в економіці не є критерієм оцінки якості економічної політики. У певних умовах тільки держава може брати на себе функції по зняттю наростаючих обмежень розвитку. Це не означає, що роль держави в економіці зводиться до нарощування бюджетних витратків і збільшенню його частки в капіталі найбільших компаній. Держава може впливати на економічний ріст шляхом використання наявних у нього резервів, направляючи їх у фінансову систему, шляхом проведення зваженої митно-тарифної політики і т.д. При цьому роль держави в економіці повинна розміряться з поточною економічною ситуацією.

Формування нової інноваційно орієнтованої національної моделі економіки України вимагає значних інвестицій та зусиль для реалізації наявного потенціалу з боку як держави, так і приватного сектора. Зважаючи на можливості і стан розвитку економіки України, при визначенні напрямків національної політики сприяння інноваційним структурним зрушенням і їх стимулювання, за основу варто взяти науково-практичні рекомендації Світового банку, підготовлені за підсумками десятирічної аналітичної та практичної роботи з метою забезпечення глобальної конкурентоспроможності країн, що реформуються.

На сучасному етапі вона повинна включати щонайменше чотири підходи.

1. Національну інноваційну модель потрібно формувати як систему, глибоко інтегровану у світове науково-технічне співтовариство, особливо у сфері винаходів і НДДКР. Тільки завдяки цьому можна забезпечити відповідний рівень глобальної конкурентоспроможності винаходів вітчизняних вчених і практиків, які потребують, насамперед, сприяння в отриманні міжнародної патентної підтримки, перш ніж вони приступлять до переговорів зі своїми західними співтовариствами з приводу прав власності.

2. Україні дуже потрібна реформа, спрямована на відродження мережі науково-дослідних і проектно-конструкторських інститутів університетського, академічного, галузевого і фірмового рівнів. Зрозуміло, що вони повинні мати таку тематичну спеціалізацію і досягти такої результативності у своїй роботі, щоб забезпечити комерційну привабливість для бізнесу.

3. У механізмі інноваційного розвитку країни має бути посилене використання таких інструментів фінансової підтримки, як гранти, кредити і венчурний капітал. Їх потрібно доповнювати системою непрямих економічних стимулів. Фінансові джерела підтримки інновацій повинні бути максимально доступними і наближеними до креативних організацій - "центрів виробництва науково-технічних ідей".

4. Інноваційна складова української економіки вимагає розробки масштабної програми створення привабливого інвестиційного клімату. З огляду на те, що вона включає як економічні, так і неекономічні аспекти, цей елемент слід вважати найважливішим і складним, оскільки він вимагає оновленої і злагодженої діяльності економічних і політичних структур. Для досягнення інвестиційної привабливості економіки необхідні кардинальні централізовані рішення, а в умовах України - особлива політична воля для їх виконання.

Реформатори повинні усвідомити, що тільки наявність ефективної політичної системи і структури інститутів (ефективних стимулів) призводить до економічного зростання.

Будь-яка економічна модель розвитку України в умовах глобалізації також повинна містити рішення по її інтеграції в міжнародні ринки і світові цивілізаційні процеси. При розробці та реалізації економічної політики повинні враховуватися нові тенденції розвитку міжнародних інвестиційних потоків. В даний час ці тенденції виражаються у формуванні складних фінансових вузлів, які пов'язані з появою сильних регіональних центрів і країн-лідерів. Мова йде про формування нової фінансової архітектури світу, яка, по суті, вперше стає по-справжньому глобальною і багатополлярною. Вже сьогодні можна з високою ймовірністю прогнозувати, що в цих умовах в певних центрах буде створюватися надлишок коштів, який буде використовуватися на захист від економічних і фінансових потрясінь і валютних криз. Однак цей надлишок матиме вигляд не інвестицій в країни з дефіцитом фінансових ресурсів, а буде використовуватися для забезпечення лідерства в нових центрах. Канали руху капіталу будуть розширюватися в напрямках формування конкурентоспроможних наукового та людських ресурсів; стимулювання населення до оволодіння маркетинговими навичками і до творчості; розосередження виробництва енергії, інформаційних технологій майбутніх поколінь (за зразком суцільної комп'ютеризації та "Інтернет-речей"); розробки джерел чистої води і, в кінцевому підсумку, присвоєння ресурсів за кордоном (особливо сировинних і земельних); пошуку залежних партнерів у стратегічних регіонах.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Аналіз структури економіки та структурних зрушень з урахуванням сучасних глобалізаційних процесів дозволяє сформулювати основні напрями реалізації структурної політики держави на всіх рівнях розвитку соціально-економічної системи:

– на макrorівні – це оптимізація галузевої і технологічної структури економіки та забезпечення прогресивних структурних зрушень у них, розвиток і підтримка пріоритетних галузей економіки шляхом спрямування державних інвестицій або створення пільгових умов для їхньої діяльності, стимулювання й підтримка попиту на інновації;

– на мезорівні – оптимізація регіональної структури з урахуванням природно-кліматичних, географічних і національних відмінностей, проведення моніторингу і оцінки можливості організації ефективних кластерних структур у регіональному розрізі, створення комунікаційного середовища, інформаційної бази даних та підтримуючих інституцій для функціонування регіональних виробничих структур, стимулювання й підтримка конкурентоспроможності галузевої або територіальної організації господарської діяльності з метою сталого розвитку;

– на мікрорівні – оптимізація процесу виробництва, проведення селективної політики, формування стійкого високотехнологічного корпоративного каркасу економіки, інтеграція науки, освіти, виробництва й ринку, оптимізація співвідношення великого і малого підприємництва у виробництві й ринковому розподілі; виведення з господарського обороту неефективних виробництв; пріоритетний розвиток високотехнологічних виробництв, що формують власні сегменти на світовому ринку.

Література.

- Гесць В. М. Трансформаційні перетворення в Україні: переосмислюючи пройдене й думаючи про майбутнє / В. М. Гесць // Економіка України. – 2008. – № 5. – С. 7– 16.
- Гриценко А. А. "Українське економічне диво", або Куди ведуть реформи? / А. А. Гриценко // Дзеркало тижня Україна. – 2016. – №22. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/macrolevel/ukrayinske-ekonomichne-divo-abo-kudi-vedut-reformi-_html.
- Глобальное экономическое развитие: тенденции, асимметрии, регулирование: монография: под. науч. ред. Д. Лукьяненко, А. Поручника, В. Колесова. – К.: КНЭУ, 2013. – 466 с.
- Філіпенко А.С. Глобальні реформи економічного розвитку: історія та сучасність / А.С. Філіпенко. — К.: Знання, 2007. — 670 с.

5. Данилишин Б. Україна – «план Моргентау» или «план Маршалла»? / Б. Данилишин // Левый берег. – 2016. – 22 березня [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://blogs.lb.ua/bogdan_danylysyn/329560_ukraina-plan_morgentau_plan.html?utm_source=local&utm_medium=cpm&utm_campaign=lenta.

6. Бавико О. Є. Управління структурною перебудовою економіки в умовах постіндустріальних трансформацій / О. Є. Бавико, М. П. Петренко // Ефективна економіка. – 2014. – №12. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3604>.

7. Радзієвська С. Глобальні економічні процеси та Україна / С. Радзієвська // Міжнародна економічна політика. — 2014. — No 1 (20). — С. 80—104.

References.

1. Heiets', V. M. (2008), "Transformational transformations in Ukraine: reinterpreting passed and thinking of the future", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 1, pp. 7-16.

2. Hrytsenko, A. A. (2016), "Ukrainian economic miracle", or where are the reforms?“, *Dzerkalo Tyzhnia Ukraina*, [Online], vol. 22, available at: http://gazeta.dt.ua/macrolevel/ukrayinske-ekonomichne-divo-abo-kudi-vedut-reformi-_html (Accessed 19 June 2016).

3. Luk'janenko, D., Poruchnik, A. and Kolesov, V. (2013), *Global'noe ekonomicheskoe razvitie: tendencii, asimmetrii, regulirovanie* [Global economic development: trends, asymmetries, regulation], KNEU, Kyiv, Ukraine.

4. Filipenko, A.S. (2007), *Hlobal'ni reformy ekonomichnoho rozvytku: istoriia ta suchasnist'* [Global Reforms of Economic Development: history and nowadays], Znannia, Kyiv, Ukraine.

5. Danylyshyn, B. (2016), "Ukraine – "Morgenthau Plan" or "Marshall Plan?"", *Levyi bereg*, [Online], available at http://blogs.lb.ua/bogdan_danylysyn/329560_ukraina-plan_morgentau_plan.html?utm_source=local&utm_medium=cpm&utm_campaign=lenta (Accessed 18 June 2016).

6. Bavyko, O. Y. and Petrenko, M. P. (2014), "Management of restructuring the economy in a post-industrial transformation", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3604>. (Accessed 19 June 2016).

7. Radziievs'ka, S. (2014), "Global economic processes and Ukraine", *Mizhnarodna ekonomichna polityka*, vol. 1, (20), pp. 80—104.

Стаття надійшла до редакції 20.06.2016 р.

ТОВ "ДКС Центр"